

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

**Заличено съгласно
чл. 2 от ЗЗЛД**

УТВЪРДИЛ:

Министър на околната среда и водите

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

**ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА
ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА**

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

**КЪМ ПРОЦЕДУРА ЗА ФИНАНСИРАНЕ ОТ ПУДООС НА
МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА
АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ**

Октомври 2022г.

София, 1000, ул. „Триадица“ 4
Тел: (+ 359 2) 940 6251, Факс: (+3592) 980 4131

**Условия за кандидатстване
с проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова
помощ от ПУДООС, чрез Процедурата за подобряване качеството на
атмосферния въздух**

1. Администратор на програмата:

Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда

2. Наименование на приоритет:

Подобряване качеството на атмосферния въздух

3. Наименование на процедурата:

Процедура за финансиране от ПУДООС на мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух

4. Териториален обхват:

Дейностите по Процедурата се осъществяват на територията на Република България в рамките на следните общини: София, Пловдив, Русе, Плевен, Видин, Враца, Монтана, Велико Търново, Шумен, Горна Оряховица, Ловеч, Перник, Смолян, Кърджали, Благоевград, Димитровград, Хасково, Пазарджик, Несебър, Бургас, Асеновград. Кандидатите са подбрани на база данни за превишения на СДН.

Важно! Допустими Кандидати по процедурата, за кратност наричани по долу Кандидати са горепосочените общини. При общини с териториално деление допустими са и районните кметства/административни райони.

Общини с постигнато съответствие със СДН през повече от последните 5 години (2017-2021г.), не попадат в обхвата на Процедурата и не са допустими Кандидати за финансиране.

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

Целта на Процедурата е да се допринесе за подобряване качеството на атмосферния въздух (КАВ) чрез намаляване наднормените нива на фини прахови частици (ФПЧ_{2,5} и ФПЧ₁₀) на територията на общини, където е регистрирано нарушено качество на въздуха по този показател за период от последните 5 години.

Качеството на атмосферния въздух в България е сред ключовите елементи за гарантиране качеството на живот на гражданите. Замърсяването на въздуха много отдавна е едновременно най-значимият и най-трудният за решаване екологичен проблем на България, свързан с множество физико-географски, социални и икономически фактори, както и обусловен от традиционният начин на живот на населението. Привеждането на качеството на въздуха в съответствие с предвидените норми и цели в Директива 2008/50/ЕО обаче е постижимо, като за последните 10 години страната ни бележи значителен прогрес по отношение на контролираните замърсители.

В рамките на националните ангажименти, наред със Закона за качеството на атмосферния въздух и подзаконовите нормативни актове, са разработени и две национални програми –

Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024г. и Национална програма за контрол на замърсяването 2020-2030г.

Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (НПКАВ 2018-2024г.), определя комплекс от мерки, чието приложение да доведе до постигане на съответствие с нормите за ФПЧ съгласно изискванията на Директива 2008/50/ЕО и действащото национално законодателство не по-късно от 2024 г. Предлаганите мерки за достигане на целта са свързани с намаляване на емисиите на първични ФПЧ₁₀ от определените източници, с основен фокус върху битово отопление на твърди горива. Замяната на печки/котли на твърдо гориво с алтернативни източници на отопление допринася за намаляването на вредните емисии и оттам до подобряване на качеството на атмосферния въздух, което води до значителен положителен ефект върху човешкото здраве.

Като допълващи мерки се планира подкрепа за въвеждане на зони с ниски емисии от битово отопление и зони с ниски емисии от транспорт. За да се максимизират резултатите по отношение намаляване на замърсяването, допустимите Кандидати - общини с нарушено КАВ ще получат подкрепа и за справяне с вторичното разпрасиване чрез изграждане на зелена инфраструктура в градските зони (вкл. създаване/разширяване на „зелени пояси/зони“, изграждане на нови и/или разширяване на съществуващи паркове и др.).

В рамките на процедурата ще бъдат подкрепени мерки, които следва да:

- са базирани на Програмата/Актуализираната програма за качеството на атмосферния въздух на Кандидата;
- да отчетат регионалните специфики;
- отчетат натрупания опит от изпълнени и/или текущи проекти и мерки, адресиращи КАВ чрез подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво с екологични алтернативи;
- попадат в обхвата на мерките от предложението (проекта) на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.) (Националната програма) и в допълнение – принос към целите на Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г. съгл. Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 година за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители.

Финансовият ресурс в рамките на Процедурата се предоставя с цел да бъдат заменени неефективни форми на отопление на дърва и въглища с ефективни екологосъобразни алтернативи на територията на общините с нарушено КАВ; за общини с принос към ФПЧ от ресуспендиране подпомагане закупуване на техника за миене на улици и тротоари.

Очакваните резултати от изпълнението на дейностите по Процедурата са:

- Принос за подобряване качеството на въздуха на територията на общини с нарушено КАВ чрез намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битовото отопление, както и чрез повишаване на обществената осведоменост;
- Принос към изпълнение ангажиментите на страната в сектора и постигане на цели, произтичащи от европейското и национално законодателство, като същите са обусловени от Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-174/21 за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух в агломерации и зони на страната и неизпълнението на задълженията по Директива 2008/50/ЕО по отношение на пределно допустимите стойности на прахови частици в атмосферния въздух;
- Повишаване качеството на живот на населението в общините с нарушено КАВ;

- Осигуряване условия на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие;
- Подобряване средата на живот в домакинствата;
- Подобряване облика на градовете;
- По-чиста околна среда;
- Осигурява гъвкав подход за реализиране на мерките в най-кратък срок.
- Принос към изпълнение ангажиментите на страната, произтичащи от Европейското законодателство, съгласно изискванията на Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. относно намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за отмяна на Директива 2001/81/ЕО – спестени емисии на ФПЧ_{2,5}

За целите на настоящата процедура се прилагат следните определения:

- „отоплително устройство“ (или „локален отоплителен топлоизточник“) означава устройство, което излъчва топлинна енергия чрез директен топлообмен или чрез директен топлообмен в комбинация с топлообмен с флуид, с цел да се постигне и поддържа определено ниво на топлинен комфорт в затвореното помещение, в което се намира устройството, евентуално в комбинация с отдаване на топлинна енергия в други помещения, и е оборудвано с един или повече топлогенератори, които преобразуват твърди горива непосредствено в топлинна енергия;
- „дървесна биомаса“ означава биомаса с произход от дървета и храсти, включително нарязани дървени трупи, цепеници, пресован дървен материал под формата на пелети, пресован дървен материал под формата на брикети, и стърготини;
- „изкопаемо твърдо гориво“ означава твърдо гориво, различно от биомаса, включително антрацитни и енергийни въглища, твърди въглища, нискотемпературен кокс, битуминозни въглища, лигнитни въглища, смес от изкопаеми горива или смес от биомаса и изкопаемо гориво.

7. Индикатори:

Индикатори за резултат:

Всеки Кандидат включва тези индикатори в проектното си предложение:

Количество спестени емисии ФПЧ₁₀ – тона/година.

Указанията за попълване на целевата стойност за количество ФПЧ₁₀ са представени в Приложение № 2 „Инструмент за изчисление на спестени емисии ФПЧ₁₀ от подмяна на отоплителни уреди и инсталации за резултат от изпълнението на проект по Процедурата;

Индикатори за крайни продукти

Всеки кандидат задължително включва в проектното си предложение следните индикатори за крайни продукти:

1. Проекти, насочени към намаляване количествата на ФПЧ₁₀– брой;

Всеки Кандидат ще има правото да кандидатства с проектни предложения, в които са включени една или повече мерки, ранкирани по доказан ефект върху качеството на атмосферния въздух.

Всеки Кандидат следва да приоритизира мерките, с които ще кандидатства, като концепцията за най-кратък срок бъде приложена и отчитайки технически необходимото време за инициране, администриране, прилагане и даване на резултат от мярката. За да се избегне риска от неизползване на финансовия ресурс се въвежда допълнително условие, Кандидатите да представят основен и резервен списък с проекти, ранкирани по приоритетност, съобразно техния потенциал за спестените емисии т/год.

2. Проекти, насочени към намаляване количествата на ФПЧ от ресуспендиране – брой; Всеки Кандидат ще има правото да кандидатства с проектни предложения, в които са включени една или повече мерки, ранкирани по доказан ефект върху качеството на атмосферния въздух.

Всеки Кандидат следва да приоритизира мерките, с които ще кандидатства, като концепцията за най-кратък срок бъде приложена и отчитайки технически необходимото време за инициране, администриране, прилагане и даване на резултат от мярката.

3. Жилища с подменени отоплителни устройства на твърдо гориво – брой; Във формуляра за кандидатстване като базова стойност на индикатора за изпълнение се посочва като целева стойност броят на жилищата, в които ще бъдат подменени отоплителните устройства на твърдо гориво с екологични алтернативи.

4. Жители, които се ползват от мерки по отношение на качеството на въздуха – лица; Във формуляра за кандидатстване за базова стойност на индикатора се посочва като целева стойност - броят на жителите на съответния Кандидат, на чиято територия ще се изпълняват мерките, финансирани по съответния проект (съгл. данни от НСИ).

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата:

Общия планиран финансов ресурс за реализация на Процедурата е в размер на 100 000 000 лв. Предвидено е приеми на заявления по процедурата да се осъществи в периода 2022-2024 г.

Първи прием:

Процедурата стартира с прием на заявления през 2022 г. с общ размер на 40 000 000 лв., разпределен по общини, съгласно таблица № 1, с продължителност – до изчерпване на ресурса.

Втори прием:

Втори прием с общ размер на 30 000 000 лв. се обявява след пълното изчерпване на обявения ресурс по първия прием при запазване на обявените параметри по настоящата процедура и при наличието на осигурен финансов ресурс по бюджета на ПУДООС.

При необходимост от промяна на заложените за изпълнение мерки и/или списъка на общини, районни кметства/административни райони, процедурата подлежи на актуализация и докладване пред Управителния съвет на ПУДООС.

Трети прием:

Трети прием с общ размер на 30 000 000 лв. се обявява след пълното изчерпване на обявения ресурс по втория прием при запазване на обявените параметри по настоящата процедура и при наличието на осигурен финансов ресурс по бюджета на ПУДООС.

При необходимост от промяна на заложените за изпълнение мерки и/или списъка на общини, районни кметства/административни райони, процедурата подлежи на актуализация и докладване пред Управителния съвет на ПУДООС.

Важно! Средствата по Процедурата се предоставят на Кандидатите чрез подхода „директно предоставяне за възстановяване на фактически извършени разходи“ на база прората алокация, съгласно Таблица 1.

При предоставянето на средства по процедурата, общините Кандидати следва да спазват правилата за държавни помощи.

№	Община	Население* (хил.)	Прората ресурс лв
1	София	1 307.44	16 772 416 лв.
2	Пловдив	343.07	4 401 053 лв.
3	Русе	151.75	1 946 767 лв.
4	Плевен	113.46	1 455 566 лв.
5	Видин	50.27	644 937 лв.
6	Враца	61.70	791 540 лв.
7	Монтана	45.23	580 218 лв.
8	Велико Търново	84.80	1 087 865 лв.
9	Шумен	85.41	1 095 677 лв.
10	Горна Оряховица	39.92	512 137 лв.
11	Ловеч	41.52	532 586 лв.
12	Перник	86.13	1 104 965 лв.
13	Смолян	34.47	442 132 лв.
14	Кърджали	71.40	916 002 лв.
15	Благоевград	74.07	950 151 лв.
16	Димитровград	44.65	572 777 лв.
17	Хасково	83.63	1 072 868 лв.
18	Пазарджик	103.68	1 330 066 лв.
19	Несебър	30.72	394 103 лв.
20	Бургас	204.80	2 627 316 лв.
21	Асеновград	59.93	768 860 лв.
		3 118.07	40 000 000 лв.

**Допустимите Кандидати са посочени в Таблица 1, за общини с териториално деление – София и Пловдив, допустими Кандидати са и районните кметства/административни райони.*

** По данни на НСИ към 31.12.2021г.*

*Между отделните приеми ще бъде извършена ревизия на общините (кандидати) спрямо постигнато съответствие с нормите за КАВ.

Кандидати, постигнали нормите за КАВ и/или чиито срок на действие на общинските програми е изтекъл, ще бъдат изключени от Таблица за Финансов ресурс за съответния прием.

Общини (кандидати), които не фигурират в Таблица № 1 Финансов ресурс по първи прием, но са с нарушено качество на въздуха по показател нива на ФПЧ₁₀ и не са постигнали предвидените норми и цели в Директива 2008/50/ЕО могат да бъдат включени като допустим бенефициент по Процедурата във втори и трети прием.

Горното разпределение е направено на база съотношението единица ресурс/жител, отнесено към жителите на населеното място при разполагаемия бюджет. При такова разпределение, Кандидатите кандидатстват с проектно предложение, чийто бюджет е до

размера на определената сума в колона 3, като могат да изберат 1 или повече мерки, за които да кандидатстват, ранкирани по доказан ефект върху качеството на атмосферния въздух.

За да се избегне риска от неизползване на финансовия ресурс поради ниска проектна готовност на част от Кандидатите, както и отчитайки възможността за по-висока такава при други, в Поканата за кандидатстване се въвежда и следното допълнително условие:

„Към датата на кандидатстване, Кандидатите следва да представят и резервен списък с проекти, ранкирани по приоритетност. Когато проект от основния списък не бъде одобрен от страна на ПУДООС, допустима е неговата приоритетна замяна с такъв от представения от Кандидата резервен списък, в случай, че той отговаря на всички приложими изисквания. Дейности от резервния списък, могат да бъдат разгледани и финансирани по линия на Процедурата при наличие на свободен финансов ресурс, след извършване на оценката за административно съответствие на основните проектни предложения“.

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

По процедурата не е предвиден минимален размер БФП за конкретен проект.

Максималният размер на допустимите разходи, за които може да бъде предоставена БФП за проектно предложение, включва всички допустими разходи за изпълнение на проекта /без разходи за проектиране, авторски и строителен надзор, управление на проекта, проучвания, обследвания и други специализирани услуги, подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки за избор на изпълнител, непредвидени разходи, зимно строителство, временно строителство – база на строителя, временни огради, временни пътища и др./.

Кандидатите кандидатстват с проектно предложение, чийто бюджет е до размера на определената сума в колона 3, като могат да изберат 1 или повече мерки, за които да кандидатстват, ранкирани по доказан ефект върху качеството на атмосферния въздух.

При предоставянето на средства по процедурата, кандидатите следва да спазват правилата за държавни помощи. По-подробна информация за приложимостта на режима на държавни помощи е представена в раздел 16 „Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо)“ от Насоките за кандидатстване, *част „условия за кандидатстване“*.

10. Допустими Кандидати:

Допустими Кандидати по процедурата са 21 общини - кандидати с нарушено качество на атмосферния въздух: София, Пловдив, Русе, Плевен, Видин, Враца, Монтана, Велико Търново, Шумен, Горна Оряховица, Ловеч, Перник, Смолян, Кърджали, Благоевград, Димитровград, Хасково, Пазарджик, Несебър, Бургас, Асеновград.

Важно! При общини с териториално деление допустими са и районните кметства/административни райони.

Фокусът на процедурата е към общините с нарушено качество на въздуха, като основен приоритет са тези, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-174/21 за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух в агломерации и зони на страната и неизпълнението на задълженията по Директива 2008/50/ЕО по отношение на пределно допустимите стойности на прахови частици в атмосферния въздух.

Този списък включва общините, на чиито територии има разположени пунктове за мониторинг от Националната система за мониторинг на КАВ (съгласно Заповед № РД-66 от 28.01.2013 г. на Министъра на околната среда и водите), данните от които се докладват ежегодно на Европейската комисия в изпълнение на изискванията на Директива 2008/50/ЕО.

Същите са обект на наказателна процедура срещу Р България (процедура по нарушение № 2010/2109 за неспазване на нормите за съдържание на $FPCH_{10}$ в атмосферния въздух и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО по отношение на пределно допустимите стойности на прахови частици в атмосферния въздух). От тях допустимите кандидати са определени на база събраните от ИАОС данни от пунктовете за мониторинг, от които е видно нарушение на пределно допустимите стойност на ФПЧ в рамките на период от последните 5 години.

Критерий за административно съответствие № 1. Кандидатът е община от Списъка с допустими общини с нарушено КАВ, което следва да бъде приведено в съответствие с нормативните изисквания, проектът ще се изпълнява на територията на общината, като адресира мерки съобразно списъка на допустимите мерки по Процедурата.

Критерий за административно съответствие № 2. Кандидатът има актуална (действаща, приета от съответния общински съвет) общинска програма за КАВ – отчитане наличието на действаща общинска програма за КАВ е критерий доколкото програмите трябва да представят актуална информация за източниците на замърсяване, тяхното разположение и приноса им към нивата на конкретния замърсител (по-конкретно $FPCH_{10}$). Наличието на действаща програма е необходимо условие за предоставяне на БФП въз основа на актуална информация.

Критерий за административно съответствие № 3. Кандидатът е представил годишен отчет за изпълнение на общинската програма за ПКАВ.

Критерий за административно съответствие № 4. В общинската програма за КАВ са предвидени мерки за подмяна на стационарни неефективни отоплителни устройства на твърдо гориво (дърва и въглища); въвеждане на зони с ниски емисии от битово отопление и зони с ниски емисии от транспорт; Планираните мерки в рамките на общинската програма за КАВ са гаранция за съответствие с Националната програма.

Критерий за административно съответствие № 5. Налично е Решение на Общинския съвет за кандидатстване за финансиране от ПУДООС.

За да бъдат определени като допустими кандидати по процедурата, общините следва да са получили оценка „Да“ едновременно и на всички приложими критерии за административно съответствие.

Крайни получатели, на чиято територията са извършени инвестиции, финансирани от друг Европейски или национален източник (вкл. ОПОС 2014-2020 г., програма LIFE, Националната програма за енергийна ефективност, ОП Региони в растеж 2014-2020 г., Програма Развитие на регионите 2021-2027 г., План за възстановяване и устойчивост,

DESIREE, REECL и др.), които съвпадат с допустимите за финансиране мерки/дейности по настоящата процедура, **НЕ са допустими крайни получатели на помощта.**

На етапа на подаване на проектното предложение кандидатът попълва и представя подписана Декларация, че проектът не е физически завършен или изцяло осъществен, независимо дали всички свързани плащания са направени от кандидата или не, както и за липса на двойно финансиране, с която се декларира, че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на кандидата (образец 3) - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти).

11. Дейности, допустими за финансиране:

Предвидените в проектното предложение дейности трябва да са ясно описани, да са обвързани с целите на проекта и с индикаторите по процедурата.

„Ясно“ е описанието на дейностите, когато:

- те са недвусмислено формулирани – не се налага тълкуването им, при описанието им не са допуснати противоречия или фактологически грешки; и
- са описани по начин, който позволява същите да бъдат индивидуализирани сред останалите предвидени дейности, и
- тяхното описание съдържа изведен краен резултат от изпълнението им. Дейностите не са описани ясно, ако не би могъл да бъде постигнат посоченият в описанието им краен резултат.

„Обвързаност на дейностите с целите на проекта и с индикаторите по процедурата“ е налице, когато крайният резултат от всички описани дейности в своята съвкупност и съгласно посоченото във формуляра за кандидатстване има принос към постигането на целите на проекта, измерени с индикаторите по процедурата.

12. Допустими мерки за финансиране

С процедурата се осигурява финансиране на следните допустими дейности/мерки, насочени към намаляване нивата на ФПЧ₁₀ както следва:

1. За общини с принос към ФПЧ от отопление:

1.1 Изграждане на локални отоплителни централи – ЛОЦ;

Важно! Кандидатите по мярката следва да спазват ЗДП, ПЗДП и регламентите за държавни помощи - de minimis или Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз, при условие, че отговарят на съответните изисквания;

1.2 Подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво или на мазут/нафта на общински сгради /училища, детски градини, административни сгради и др./ със:

Важно! По тази мярка не се допускат проекти, които биха представлявали държавни помощи, de minimis или друг вид държавни помощи.

Мярката е насочена към подпомагане на публичните функции на общините кандидати. Това са проекти, които са насочени към публични субекти, за изпълнение на техните публични функции и дейностите не са с икономически характер.

- 1.2.1 Друг вид отоплителни устройства: използващи електричество; на пелети; на друг вид дървесна биомаса (дървесен чипс, еко брикети и др. дървесни енергийни трески и дървесни пелети); когато новите устройства отговарят на техническите параметри за екодизайн;
 - 1.2.2 С алтернативни източници на топлинна енергия – свързване или възстановяване на връзката към топлофикационна система;
 - 1.2.3 Изграждане на соларни фотоволтаични системи или въвеждане на отоплителна система чрез използване на термopомпи, водородни инсталации.
- 1.3. **Подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво (дърва и въглища) на домакинства, при ясна демаркация с домакинства крайни получатели на помощта по ОПОС 2014-2020 г., ОПОС 2021-2027 г., проект LIFE-IP Clean Air, Националната програма за енергийна ефективност, ОП Региони в растеж 2014-2020 г., Програма Развитие на регионите 2021-2027 г., План за възстановяване и устойчивост, DESIREE, REECL и т.н, в случай, че всички общински сгради /училища, детски градини, административни сгради/ са с подменени отоплителни системи и Кандидата не разполага с такива, които да бъдат финансирани по т.1.2./ със:**

Важно! По тази мярка не се допускат проекти, които биха представлявали държавни помощи, de minimis или друг вид държавни помощи.

Мярката е насочена към подпомагане на публичните функции на общините кандидати. Това са проекти, които са насочени към публични субекти, за изпълнение на техните публични функции и дейностите не са с икономически характер.

- 1.3.1. друг вид отоплителни устройства: използващи електричество;
- 1.3.2. на пелети; на друг вид дървесна биомаса (дървесен чипс, еко брикети и др. дървесни енергийни трески и дървесни пелети), когато новите устройства отговарят на техническите параметри за екодизайн;
- 1.3.3. с алтернативни източници на топлинна енергия – свързване или възстановяване на връзката към топлофикационна система;
- 1.3.4. изграждане на соларни фотоволтаични инсталации или въвеждане на отоплителна система чрез използване на термopомпи.

2. За общини с принос към ФПЧ от ресуспендиране:

2.1 Закупуване на техника за миене на улици и тротоари

Важно! По тази мярка не се допускат проекти, които биха представлявали държавни помощи, de minimis или друг вид държавни помощи.

Мярката е насочена към подпомагане на публичните функции на общините кандидати. Това са проекти, които са насочени към публични субекти, за изпълнение на техните публични функции и дейностите не са с икономически характер.

Съгласно чл. 17 от ЗМСМА в т.8 Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси. Използването на техника за миене на улици и тротоари от преприятия не е държавна помощ, тъй като всяко едно предприятие може да използва тази техника, когато същата му бъде предоставена за ползване след проведена обществена поръчка. Общинските преприятия, които изпълняват тази дейност и получат техниката, всъщност следва да изпълняват компетентност в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси и приходите от дейността. Предоставяне на техниката на общински предприятия следва да бъде съобразено с инхаус поръчките съгласно чл. 14, ал. 1, т. 5 – 7 ЗОП.

При предоставяне на техниката за ползване на трети лица с цел нейната експлоатация не следва да се допуска предоставяне на държавна помощ.

Техниката се предоставя на лица извършващи дейности по миене на улици и тротоари. В случаите, когато се предоставя на основание проведена обществена поръчка, изпълнителят следва да е оферира, че ще извършва дейността с техника предоставена от общината, респективно при ценообразуването на офертата не е включил собствена техника.

Общината няма право да прехвърля собствеността на придобитата техника в срок 3 години от нейното придобиване.

3. За общини с принос към ФПЧ от транспорт:

3.1 Закупуване на електрически превозни средства с цел подмяна и модернизиране на подвижния състав на средствата за масов градски транспорт на територията на съответната община.

Важно! По тази мярка не се допускат проекти, които биха представлявали държавни помощи, de minimis или друг вид държавни помощи.

Мярката е насочена към подпомагане на публичните функции на общините кандидати. Това са проекти, които са насочени към публични субекти, за изпълнение на техните публични функции и дейностите не са с икономически характер.

При предоставяне на електрическите превозни средства за ползване на трети лица с цел експлоатация не следва да се допуска предоставяне на държавна помощ.

Техниката се предоставя на лица, извършващи дейности по организиран градски транспорт на територията на съответната община. В случаите, когато се предоставя на основание проведена обществена поръчка, изпълнителят следва да е оферира, че ще извършва дейността с предоставени от общината превозни средства, респективно при ценообразуването на офертата не е включил собствен транспорт.

Общината няма право да прехвърля собствеността на придобитата техника в срок 3 години от нейното придобиване.

13. Изисквания към допустимите допустими дейности/мерки, включени в обхвата на процедурата

1.1 Изграждане на локални отоплителни централи – ЛОЦ;

Централите за производство на топлинна енергия следва да работят с екологосъобразно гориво. Мощността да е съобразена със специфичните нужди на потребителите, което да гарантира максимална ефективност от натоварването ѝ през цялата година.

Недопустими са разходи, свързани с активи, които ще бъдат собственост на експлоатационното дружество; разходи за присъединяване към газоразпределителна или към топлофикационна мрежа; разходи за последваща експлоатация и поддръжка.

1.2 Подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво или на мазут/нафта на общински сгради /училища, детски градини, административни сгради и др./ със:

1.2.1 Друг вид отоплителни устройства: използващи електричество; на пелети; на друг вид дървесна биомаса (пелети, дървесен чипс, еко брикети и др. дървесни енергийни трески и дървесни пелети), когато новите устройства отговарят на техническите параметри за екодизайн.

Новите устройства следва да отговарят на специфичните технически параметри, заложи в европейското и национално законодателство: Закон за техническите изисквания към продуктите, транспониращ Директива 2009/125/ЕО за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението (Директива 2009/125/ЕО), в регламентите, приети съгласно чл. 15 от посочената директива, както и в Наредбата за допълнителните мерки, свързани с прилагането на регламенти, приети съгласно чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продуктите, свързани с енергопотреблението.

Допустими дейности:

Дейности за подмяна (доставка и монтаж) на стационарни горивни устройства на твърдо гориво с отоплителни устройства, отговарящи на специфични технически параметри съгл. Европейското и национално законодателство (Приложение № 3 към Насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“) и използващи като гориво:

а) електричество, с изключение на електросъпротивителни отоплителни устройства и системи;

б) пелети;

в) друга дървесна биомаса;

При необходимост от извършване на дейности по изграждане на вътрешна отоплителна инсталация, допустими разходи са единствено тези, свързани с дейности по монтажа на инсталацията и на СМР до етап „замазка/мазилка“.

Задължителни дейности за включване в проектното предложение:

- Дейности по демонтаж на заменяните отоплителни устройства – тази дейност следва да се предвиди към основните дейности за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво по време на втория етап;

- Дейности по предаване на демонтираните стари отоплителни устройства за последващо третиране по реда на чл. 39, ал. 3 от ЗУО.

Изборът на изпълнители за основните дейности по доставка, монтаж и гаранционна техническа поддръжка на новите отоплителни устройства (електричество, биомаса, пелети) и/или проектиране, изграждане на сградна отоплителна инсталация (където е приложимо при закупуване на отоплителни устройства на пелети или термопомпи „Въздух-вода“), както и демонтаж на подменяните отоплителни устройства, се извършва чрез провеждане на открити, прозрачни, достатъчно добре разгласени и недискриминационни процедури по реда на приложимото Европейско и национално законодателство.

В договора/ите (или рамковото/ите споразумение/я) с изпълнител/и се залага времеви график с максимален краен срок за доставка и монтаж на отоплителните устройства и/или изграждане на сградната инсталация в сградите и съответно за демонтажа на подменяните отоплителни устройства на твърдо гориво. В договора/споразумението с изпълнител/и се включва изискване за предоставяне на гаранция за минимум 2 г. на новия топлоуред, както и за информиране на крайните получатели по отношение на използването, поддръжката и почистването на устройствата/инсталациите, за да бъдат последните в изправност.

В договорите следва да се предвидят клаузи, които да гарантират в максимална степен изпълнението на всички описани по-горе изисквания във връзка с безвъзмездното получаване и използване на тези уреди/ инсталации.

Кандидатите следва да осигурят както доставката и монтажа на новия уред, така и демонтажа и предаването за последващо третиране на старите отоплителни устройства.

Старите отоплителни устройства следва да бъдат демонтирани преди извършване на дейностите по доставка и монтаж на новите отоплителни устройства и предавани за последващо третиране по реда на чл. 39, ал. 3 от ЗУО. Демонтираните отоплителни устройства представляват отпадък, съдържащ черни и цветни метали (ОЧЦМ), с битов характер. Те се предават за последващо третиране (1) на лица, притежаващи разрешение или комплексно разрешително по чл. 35, ал. 1 от ЗУО за дейности с ОЧЦМ, или (2) на лица, притежаващи регистрационен документ за събиране и транспортиране на отпадъци, които имат сключен договор с лица, притежаващи разрешение или комплексно разрешително по чл. 35, ал. 1 от ЗУО за дейности с ОЧЦМ.

Всички дейности, включени в проектните предложения, следва да са пряко свързани и необходими за изпълнението им.

1.2.2 С алтернативни източници на топлинна енергия – свързване или възстановяване на връзката към топлофикационна система

Допустими разходи по мярката са: вертикални и хоризонтални щрангове, радиатори и термостати към топлофикационната система, с прилежащите им функционални части и сградната инсталация към топлопреносната мрежа;

Недопустими разходи по мярката са:

По отношение свързване или възстановяване на връзката към топлофикационна система, разходите за изграждането на абонатна станция и нейното свързване с топлоразпределителната мрежа извън сградата (не се финансират активи, които ще бъдат собственост на експлоатационното дружество);

Разходи за присъединяване към газоразпределителна или към топлофикационна мрежа;

Разходи за подмяна на отоплителни устройства;

Разходи за последваща експлоатация и поддръжка;

Когато се подменят отоплителни устройства в многофамилни сгради, в които група от самостоятелни обекти ползват общо локално отопление в документите за кандидатстване се включват задължително решение на общото събрание (или в случай на сдружение на собствениците – Решение на сдружението), както и отделни индивидуални декларации от всички собственици на съответните обекти в групата на локално отопление в жилищната сграда. Решението на общото събрание и индивидуалните декларации следва да се представят в свободен текст.

1.2.3 Изграждане на соларни фотоволтаични системи или въвеждане на отоплителна система чрез използване на термопомпи, водородни инсталации

Конфигурацията на соларни фотоволтаични системи следва да е за собствено потребление за битови потребители, в която произведеният ток се усвоява директно от консуматорите в обекта или се акумулира в батерии. Ако системата не може да захранва изцяло консуматорите - автоматично се добавя енергия от външната мрежа. Системата следва да е оразмерена и програмирана така, че ако в даден момент произведеното количество е повече, отколкото изискват консуматорите в обекта в момента – следва да има автоматично стартиране и спиране на допълнителни потребители или акумулиране на излишната ел. енергия в батерии.

Специфични изисквания към проектните предложения:

- 1. Собствен терен, който да позволява да бъде използван за построяване на фотоволтаична централа (както и да е налице положително становище за изграждане на такова съоръжение)/ Решение на етажната собственост;*
- 2. Оферта от доставчик на компонентите на системата с 10-годишна гаранция;*
- 3. Проект за изграждане на фотоволтаичната централа;*
- 4. Оферта от изпълнител по изграждане на фотоволтаичната централа/предварителен договор за поддръжка на изгражданото съоръжение;*
- 5. Предварителен договор за присъединяване на фотоволтаичната централа към съответното ЕРП.*

Замяната на съществуващи отоплителни устройства с климатични или термопомпени системи следва да е в съответствие с политиката на ЕС, водена по отношение на поэтапното намаляване на употребата и производството на флуорсъдържащи парникови газове, използвани като конвенционални хладилни агенти във въпросните системи. При избора на климатично и термопомпено оборудване е препоръчително да се отчита вида на хладилния агент, с който работи оборудването, като се избират с приоритет алтернативи на конвенционалните хладилни агенти, работещи с флуоровъглеродороди с нисък или нулев потенциал на глобално затопляне.

Водородното отопление е приложимо към всички горивни процеси, без ограничение от мощностите. Необходимо е в сградата да функционира изградено котелно стопанство и сградна инсталация. Системата работи с всеки процес на конвенционални горива като въглища, природен газ, пелети, пропан бутан, мазут, дизел, бензин и др.

Основаната цел при този вид отопление е постигане на икономия на количеството използвано конвенционално гориво с до 50% и драстично намаляване на вредните емисии.

1.3 Подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво (дърва и въглища) на домакинства /в случай, че всички общински сгради са с подменени отоплителни системи и кандидатът не разполага с такива, които да бъдат финансирани по т.1.2./ с:

1.3.1 Друг вид отоплителни устройства: използващи електричество; на пелети; на друг вид дървесна биомаса (пелети, дървесен чипс, еко брикети и др. дървесни енергийни трески и дървесни пелети), когато новите устройства отговарят на техническите параметри за екодизайн;

1.3.2 С алтернативни източници на топлинна енергия – свързване или възстановяване на връзката към топлофикационна система;

1.3.3 Изграждане на соларни фотоволтаични панели или въвеждане на отоплителна система чрез използване на термопомпи.

При проектни предложения по мярка/действие 1.3 важат горепосочените специфични условията по мярка/действие 1.2.

Важно условие при кандидатстване по мярка /действие 1.3 на етап подаване на документи е представяне на декларация от кмета на общината, че всички общински сгради са с подменени отоплителни системи (образец 5).

Ангажимент на Кандидатите е да провеждат информационни кампании на местно ниво (със собствени средства) за популяризиране възможностите за подмяна на топлоуредите на дърва и въглища с екологични алтернативи. Целите на кампаниите следва да включват: представяне на възможностите за подмяна уредите на твърдо гориво с екологични алтернативи; разясняване на условията за участие в безвъзмездната подмяна на топлоуреди и произтичащите ангажименти от това за домакинствата, както и популяризиране на здравните и екологични ползи от подмяната на високоемисионните топлоуреди на твърдо гориво

Кандидатите /общините следва да осъществяват прием на документи за кандидатстване, оценка, одобрение, предоставяне на финансиране и мониторинг на

изпълнението на мерките за подобряване на КАВ към трети лица – физически лица и домакинства, включително прилагане механизми за извеждане от експлоатация на старите топлоуреди и предоставянето им за рециклиране;

Механизъм на предоставяне на отоплителните устройства на домакинства

Кандидатите определят индикативен/ни срок/ове за подаване на документи, изискуеми за представяне от крайния получател (заявление/опростена апликационна форма, копие от нотариален акт или друг документ, с който се доказва собственост върху имота, решение на общото събрание в случаите на етажна собственост или решение на сдружението на собствениците при наличие на такова, нотариално заверени декларации и пр.), като в това заявление/апликационна форма той следва предварително изрично да потвърди писмено, че:

- желае да подмени отоплителното си устройство/а на твърдо гориво с ново устройство, допустимо по настоящата процедура, като придобие безвъзмездно правото на собственост/съсобственост върху отоплителното/ите устройство/а, съответно правото на собственост върху изградените сградни инсталации /съответните идеални части от общите части на и изградените сградни инсталации;
- е съгласен да предостави безвъзмездно на общината старото отоплително устройство по ред и условия определени от общината;
- ще използва новото отоплително/и устройство/а най-малко до изтичане на период от 2 години от датата на подмяна на старото отоплително устройство на твърдо гориво и съобразно гаранционния му/им срок;
- е съгласен да му бъдат извършвани проверки след подмяната на отоплителното устройство на твърдо гориво до изтичане на период от 2 години от датата на подмяна (в случаите, в които е приложим режим „de minimis“, общината има право да извършва проверки на място в съответния обект за период от 10 години и да изисква информация, която подлежи на представяне на министъра на финансите и на Европейската комисия при поискване). С проверките ще се гарантира, че в жилищния обект е наличен нов тип отопление (ново отоплително устройство). С последващите проверки се гарантира, че крайният потребител използва новия тип отопление с грижата на добър стопанин – напр. отоплителното устройство не е унищожено, препродадено или преотстъпено, както и че не е демонтирано, разглобено или ремонтирано от неоторизирани лица в гаранционния и в мониторинговия срок;
- е съгласен със задължението да използва конкретен тип гориво, указано от производителя за съответното отоплително устройство. Параметрите на този тип гориво следва да бъдат изрично указани на крайния потребител, когато се подменя печка с отоплителен уред, който отговаря на изискванията за екодизайн и използва като гориво дървесна биомаса (вкл. пелети). Едновременно с това се посочват и видовете материали, които категорично не следва да се използват в устройството, не само по отношение удължаване периода на неговата функционалност, но и вкл. с цел опазване чистотата на атмосферния въздух, а оттам и гарантиране устойчивост на резултатите по проекта;
- в неговия имот не са извършени инвестиции, финансирани от друг Европейски или национален източник (вкл. програма LIFE, ОПОС 2014-2020 г., Националната

програма за енергийна ефективност, ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г., Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г., DESIREE, REECL, Плана за възстановяване и устойчивост), които съвпадат с допустимите за финансиране мерки по настоящата процедура.

2. За общини с принос към ФПЧ от ресуспендиране:

2.1.1 Закупуване на техника за миене на улици и тротоари

Допустими за закупуване са фабрично нови машини за дезинфекция, миене и почистване на улици и пешеходни зони с гаранционно обслужване. Техниката следва да отговаря на всички стандарти и изисквания, касаещи качество и безопасност.

Двигателят да е с екологична норма минимум ЕВРО 6D съгласно европейските стандарти за емисии или еквивалент.

Недопустими разходи: Застраховки и извършване на регистрация на машината в Регионалната служба на Контролно-техническа инспекция (КТИ) или Звено "Пътна полиция" при Областната дирекция на МВР.

Разходи, свързани с експлоатация на машината.

3. За общини със значителен принос към ФПЧ от транспорта

3.1.1 Закупуване на електрически превозни средства с цел подмяна и модернизирание на подвижния състав на средствата за масов градски транспорт на територията на съответната община.

Допустими за закупуване са фабрично нови тролейбуси и електробуси.

Превозните средства следва да отговарят на всички стандарти и изисквания, касаещи качество и безопасност.

Двигателят да е с екологична норма минимум ЕВРО 6D съгласно европейските стандарти за емисии или еквивалент.

Недопустими разходи: Застраховки и извършване на регистрация на машината в Регионалната служба на Контролно-техническа инспекция (КТИ) или Звено "Пътна полиция" при Областната дирекция на МВР;

Разходи, свързани с експлоатация и поддръжка на градския транспорт.

14. Видове недопустими дейности

Посочените по-долу дейности са недопустими за финансиране от ПУДООС по процедурата:

- дейности, непопадащи в обхвата на мерки от Процедурата;
- закупуване и акредитация на станции/лаборатории/пунктове за измерване на показателите на атмосферния въздух;
- други дейности извън обхвата на допустимите дейности по процедурата;
- дейности за одит на проекта;
- всякакви дейности от търговски характер, генериращи печалба за кандидата;
- дейности, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;
- дейности, свързани с попълване на формуляра за кандидатстване и приложенията към него (вкл. за консултантски услуги за тази дейност);

- дейности, за изпълнението на които вече е било предоставено финансиране със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на Кандидата.

Недопустими дейности са проектиране, авторски и строителен надзор, управление на проекта, проучвания, обследвания и други специализирани услуги, подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки за избор на изпълнител, непредвидени разходи, зимно строителство, временно строителство – база на строителя, временни огради, временни пътища и др./.

В случай че има недопустими дейности, които кандидатът счита за неотложни, то същият посочва тяхната стойност и източника на финансиране (където предвидените разходи са изцяло за сметка на кандидата, обстоятелството се посочва в Таблица 3, Източници на финансиране в Заявлението в поле „Собствени средства“). Разходи за финансиране на недопустими дейности не могат да бъдат включени като допустими в бюджета на проектното предложение, тъй като няма да бъдат възстановени от ПУДООС.

15. Категории разходи, допустими за финансиране:

15.1. Допустими за финансиране разходи по Процедурата са следните категории разходи:

1. Разходи за строителни и монтажни работи (СМР):
 - Подготовка и СМР на сградна инсталация;
 - Закупуване/доставка/монтаж (пускане в експлоатация) на машини, оборудване, съоръжения и обзавеждане;
2. Разходи за материални активи:
 - Закупуване/доставка и монтаж (пускане в експлоатация) на ново/и оборудване/съоръжения/обзавеждане/техника;
 - Демонтаж на стари оборудване/съоръжения/обзавеждане/техника (отоплителни устройства) на твърдо гориво и предаване за последващо третиране на стари оборудване/съоръжения/обзавеждане/техника (отоплителни устройства) на твърдо гориво.
 - Закупуване на техника за миене на улици и тротоари;
 - Закупуване на електрически превозни средства за масовия градски транспорт на територията на съответната община.

15.2. Недопустими разходи

По процедурата не са допустими следните разходи:

- разходи за финансиране на други мерки, извън обхвата на Националната програма и общинските програми за КАВ;
- разходи за закупуване и акредитация на станции/лаборатории/пунктове за измерване на показателите на атмосферния въздух;
- разходи за подмяна на стари отоплителни устройства с такива, които не отговарят на изискванията за екодизайн;
- разходи за подмяна на стари отоплителни устройства с електросъпротивителни отоплителни устройства/системи;
- разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности по процедурата;
- разходи за участие в мероприятия;
- разходи за наем на машини, съоръжения, техника и оборудване, които трябва да се инсталират за постоянно ползване на мястото на изпълнение на проекта, тъй като се считат

за оперативни разходи и не са допустими за финансиране (допустими за финансиране са разходи за наем на машини, съоръжения, техника и оборудване до изтичане на срока на договора за предоставяне на финансовата подкрепа, в случай че са пряко свързани с изпълнението на проекта);

- разходи за наем на машини, съоръжения и оборудване за постоянно ползване след приключване на проекта;

- разходи за одит;

- режийни разходи на кандидата;

- разходи за последваща експлоатация и поддръжка;

- разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, включена в насоките за кандидатстване;

- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

- комисиони и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

- закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;

- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;

- лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;

- разходи за финансиране на операции, които към момента на избирането им за финансиране от Европейските структурни и инвестиционни фондове са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на Кандидата, независимо дали всички свързани плащания са направени от Кандидата или не (съгласно чл. 65, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013);

- разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на Кандидата;

- недопустими за финансиране разходи, неправомерно одобрени и платени от Кандидата, остават за негова сметка и не подлежат на възстановяване.

15.3. Указания за изготвяне на бюджета

Представянето на разходите следва да бъде детайлно представено в заявлението. При изчисляване на БФП ще бъдат взети предвид само допустимите разходи, посочени в Насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“. Ако е приложимо, в бюджета на проектното предложение трябва да са посочени и разходи, които са недопустими по процедурата, но за които кандидатът е осигурил съфинансиране от други източници, при условие че са свързани с изпълнението на проекта.

Представя се подробна количествено – стойностна сметка съгласно Таблица № 2 в Заявлението, подписана от проектанта и възложителя на обекта в оригинал.

В количествено – стойностната сметка се включват само допустими разходи /СМР/ за изпълнение на проекта /без разходи за проектиране, авторски и строителен надзор, управление на проекта, проучвания, обследвания и други специализирани услуги, подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки за избор на изпълнител, непредвидени разходи, зимно строителство, временно строителство – база на строителя, временни огради, временни пътища и др./.

15.4. Авансови плащания

По процедурата не се предвижда извършване на авансови плащания.

16. Приложим режим на минимални държавни помощи

При предоставянето на средства по процедурата, общините Кандидати следва да спазват правилата за държавни помощи.

Определение на понятието „държавна помощ“ се съдържа в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Държавна помощ е всяка помощ, предоставена от държавата-членка, под каквато и да било форма, която нарушава или предизвиква опасност от нарушаване на конкуренцията, поради поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на определени стоки, доколкото се засяга търговията между държавите-членки на Европейския съюз. По правило предоставянето на държавни помощи е забранено като изключенията от тази забрана са нормативно уредени. Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ се извършва в съответствие с европейското и национално законодателство в областта на държавните помощи.

Важно! Съгласно правилата за държавни помощи, ако финансирането бъде определено като неправомерна и несъвместима държавна помощ, то следва да бъде възстановено от Кандидата заедно с лихва за периода на неправомерно ползване.

При спазване на определения режим „де минимис“ без всякакви други ограничения, размерът на финансовата помощ може да бъде 200 хил. евро за предприятие за три последователни данъчни години. Следва да се има предвид, че някои от предприятията, получатели по проекти, може да са получили помощ „де минимис“ и в този случай помощта може да се ограничи още повече или изобщо да не може да бъде предоставена при достигане на прага на помощта.

Едно от условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат приложени правилата за държавни помощи при предоставянето на държавни ресурси, е получател на помощта да е „предприятие“ съгласно конкурентното право. „Предприятие“ по смисъла на чл. 107 от ДФЕС е всяка структура, ангажирана със стопанска дейност, независимо от правния й статут и начина й на финансиране. Съгласно практиката на Съда, „предприятия“ по смисъла на конкурентното право са всички субекти, упражняващи икономическа дейност, в това число и носители на публична власт, когато дейността им е свързана с предлагане на стоки/услуги на пазара. За преценката дали едно лице оперира като „предприятие“ е без значение правният статут по националното право и начинът му на финансиране. Когато дейността е свързана с упражняване на властнически правомощия, тя няма икономически характер и следователно за нея са неприложими правилата за държавни помощи.

Конституцията на Република България издига като основна ценност живота на човека (чл. 4, ал. 2) и вменява задължението на държавата да осигурява опазването на околната среда. Съгласно съображение 2 от преамбюла на Директива 2008/50/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа, за да се намаляват емисиите от вредните замърсители на въздуха с цел опазване на околната среда, от особено значение е борбата с емисиите от замърсители при самия им източник. В чл. 19, ал. 1 и 2 от ЗЧАВ е посочено, че Министерството на околната среда и водите (МОСВ) провежда държавната политика по

опазване чистотата на атмосферния въздух за осигуряване на устойчиво развитие, а общинските органи и регионалните инспекции по околната среда и водите осъществяват контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на тяхната територия. Общините носят отговорност за чистотата на атмосферния въздух на тяхна територия.

Допустими кандидати по процедурата са общини на територията на Република България с нарушено качество на атмосферния въздух. Целта на процедурата е чрез намаляване наднормените нива на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) от битовото отопление да се подобри качеството на атмосферния въздух, а оттам и условията за живот на гражданите. Това ще доведе до изпълнение на ангажиментите на страната, произтичащи от нормите на европейското и национално законодателство, както и до предприемане на действия, обусловени от Решението на Съда на Европейския съюз по дело C-174/21 за неспазване нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух в агломерации и зони на страната и неизпълнението на задълженията по Директива 2008/50/ЕО по отношение на пределно допустимите стойности на прахови частици в атмосферния въздух.

Съгласно разпоредбата на чл. 27, ал. 1 от ЗЧАВ и чл. 37, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за замърсители в атмосферния въздух, кметовете на общините разработват, а общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение. В допълнение, в чл. 41, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 12/2010 г. е посочено, че кметът на съответната община отговаря за изпълнението на програмите, като общинските органи извършват контрол на изпълнението на програмите.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗЧАВ, министърът на околната среда и водите и министърът на здравеопазването съвместно издават наредби, с които утвърждават норми за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и норми за отлагания на вредни вещества (замърсители). Планираните за финансиране по настоящата процедура дейности включват:

- подмяна на печки и котли, работещи с твърдо гориво с друг вид отоплителни устройства използващи: единствено електричество (с изключение на електросъпротивителни отоплителни устройства и системи); пелети; друг вид дървесна биомаса, които отговарят на специфичните технически параметри, заложи в Директива 2009/125/ЕО за екодизайн.
- подмяна на стационарни индивидуални и многофамилни домакински горивни устройства на твърдо гориво с алтернативни източници на топлинна енергия – свързване или възстановяване на връзката към топлофикационна система или газоразпределителна мрежа.

Така описаните дейности са насочени към спазване на нормативната уредба за постигане на определени норми за допустимите нива на ФПЧ₁₀, определени в Наредба № 12/2010 г. В рамките на процедурата се предоставя безвъзмездна финансова помощ на общините Кандидати с действащи общински програми за КАВ, в които битовото отопление е идентифицирано като основен източник на замърсяване на въздуха с ФПЧ₁₀ и в които са предвидени мерки за подмяна на стари неефективни отоплителни устройства на твърдо гориво в еднофамилни или многофамилни жилищни сгради, с такива, отговарящи на

изискванията на Директива 2009/125/ЕО. В този смисъл, доколкото кандидатът не извършва стопанска дейност и дейностите по процедурата не са свързани с такава, подпомагането по процедурата на ниво община-кандидат не представлява държавна помощ, тъй като неговата цел е да се намалят наднормените нива на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух, с източник битовото отопление, като по този начин се подобри качеството на атмосферния въздух на територията на общини с нарушено КАВ и се изпълни вмененото с Конституцията на РБългария задължение на държавата да осигурява опазването на околната среда. Опазването на околната среда е дейност в прерогативите на държавата и няма за цел да облагодетелства определено предприятие или сектор. При изпълнението на дейностите по процедурата от страна на общините не е налице предлагане на стоки и/или услуги на пазара срещу заплащане.

От значение при определяне на същността на подпомагането са и следните обстоятелства:

Подпомагането по процедурата е насочено към подмяна на печки и котли с нови устройства, които отговарят на изискванията на Закона за техническите изисквания към продуктите (ЗТИП), транспониращ Директива 2009/125/ЕО. Съгласно чл. 26а от ЗТИП, изискванията за екопроектиране (екодизайн) се определят чрез приемане на мерки по прилагането съгласно чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО. Когато тези мерки са под формата на директиви или решения, Министерският съвет по предложение на министъра на икономиката приема съответни наредби. Когато мерките по чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО са под формата на регламенти, изпълнението им се осъществява съгласно разпоредбите на ЗТИП, а в случай че съответният регламент изисква допълнителни мерки за неговото прилагане, те се приемат с акт на Министерския съвет. Предвид допустимите за финансиране дейности по процедурата, приложение намират:

- Регламент (ЕС) 2015/1185 на Комисията от 24 април 2015 година за изпълнение на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране на локални отоплителни топлоизточници на твърдо гориво;

- Регламент (ЕС) 2015/1188 на Комисията от 28 април 2015 година за прилагане на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране на локални отоплителни топлоизточници;

- Регламент (ЕС) 2015/1189 на Комисията от 28 април 2015 г. за прилагане на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екодизайн на котли на твърдо гориво;

- Регламент (ЕС) 2016/2281 на Комисията от 30 ноември 2016 година за изпълнение на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране към продукти, свързани с енергопотреблението, по отношение на изискванията за екопроектиране на въздухоотоплителни продукти, охладителни продукти, високотемпературни технологични охладители на течности и вентилаторни конвектори.

Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.) предвижда предприемане на мерки, насочени към поэтапно извеждане от употреба на печки и котли, работещи с твърдо гориво, които не отговарят на посочените регламенти.

В рамките на процедурата всеки собственик на самостоятелен обект има възможност самостоятелно да избере вида на новото отоплително устройство – отопление на пелети или друг вид дървесна биомаса; използващи единствено електричество. Тези мерки са съобразени с Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.) и в комбинация с други мерки и източници на финансиране се очаква да допринесат за намаляване на нивата на замърсяване на атмосферния въздух с ФПЧ₁₀.

В рамките на Процедурата се финансират мерки за изграждане на ЛОЦ, инсталации за възобновяема енергия, (съгласно Постановление № 18 на Министерския съвет от 2 февруари 2015 г. за приемане на Национална програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради, за основен ремонт, модернизация или подмяна на локални източници на топлина/котелни стопанства, изграждане системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници, инсталиране на система за автоматично централизирано управление на топлоподаването при локални източници и др.)

В рамките на процедурата се предвижда като задължителна дейност демонтажът на подменяните отоплителни устройства и тяхното последващо третиране. Тези отоплителни устройства следва да бъдат предавани за последващо третиране по реда на чл. 39, ал. 3 от ЗУО на лица, извършващи дейности с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ) с битов характер. В случай, че в резултат от предаването за последващо третиране на отоплителните устройства бъдат отчетени приходи, същите не трябва да се използват от общините-кандидати за извършване на икономическа дейност. Това изискване се доказва с Декларация за наличие на Решение на общинския съвет на общината кандидат по настоящата процедура.

Предвидените в настоящата процедура дейности, подлежащи на финансиране ще бъдат извършвани от изпълнители, определени в резултат от провеждането на открити, прозрачни, достатъчно добре разгласени и недискриминационни процедури за обществени поръчки по реда на ЗОП.

ПУДООС осъществява последващ контрол на кандидатите по процедурата, включително за спазване на принципите по чл. 2 от ЗОП за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, свободна и лоялна конкуренция, публичност и прозрачност. В този смисъл, на ниво изпълнители подпомагането също не следва да се счита за държавна помощ, тъй като ще бъдат избрани по ред на ЗОП.

От гледна точка на правилата за държавни помощи, на ниво собственик на самостоятелен обект са възможни различни хипотези.

В случаите, в които общините-кандидати предоставят средства за подмяна на отоплителни устройства на собственици на самостоятелни обекти, които извършват стопанска (икономическа) дейност, подпомагането на тези лица ще представлява минимална (de minimis) помощ по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013. В тази хипотеза администратори на помощ ще бъдат общините-администратори по процедурата, а получатели на минимална помощ – съответните собственици на самостоятелни обекти, извършващи стопанска дейност.

В случаите, в които се прилага режим „минимална помощ“, общините-кандидати трябва да имат предвид, че Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския

съюз към помощта de minimis (ОВ, L 352/1 от 24.12.2013 г.) (Регламент (ЕС) № 1407/2013) не се прилага за помощи, предоставяни на предприятия, които извършват дейност:

1. в сектора на рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета;
2. в сектора на първично производство на селскостопански продукти
3. в сектора на преработка и продажба на селскостопански продукти, в следните случаи:
 - когато размерът на помощта е определен въз основа на цената или количествата на този вид продукти, които се изкупуват от първичните производители или се предлагат на пазара от съответните предприятия; или
 - когато помощта е обвързана със задължението да бъде прехвърлена частично или изцяло на първичните производители;
4. свързана с износ към трети държави или държави-членки, по-специално помощи, които са пряко свързани с изнесените количества, с изграждането и функционирането на дистрибуторска мрежа или с други текущи разходи във връзка с износа;
5. подчинена на използването на национални продукти за сметка на вносни.

По процедурата няма изискване за преференциално ползване на местни за сметка на вносни стоки.

Подпомагането ще представлява минимална помощ, когато:

- подпомагани самостоятелни обекти се използват за извършване на стопанска дейност по предназначение;
- подпомагани самостоятелни обекти се отдават под наем за жилищни или нежилищни нужди;
- подпомагани самостоятелни обекти се използват от собствениците за извършване на дейност като търговец и/или за упражняване на свободни професии;
- собствениците на самостоятелни обекти извършват други стопански дейности в/чрез тези обекти.

Случаите, в които търговци (например юридически лица - търговски дружества) са собственици на самостоятелни обекти, същите следва да се считат за получатели на минимална помощ.

Минималната помощ не следва да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева) за период от 3 (три) последователни бюджетни години . Преди предоставянето на помощта общините-кандидати следва да се уверят, че няма да бъде превишен тавана на подпомагане. Така определеният таван на подпомагане се прилага за „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 и в този раздел. При определяне на посочения таван се вземат предвид и разпоредбите на чл. 3, пар. 8 и 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, и указанията в този раздел, а именно: при режим „минимална по-мощ“, общият размер на всички помощи за собственика на жилищния обект, извършващ стопанска дейност (в качеството му на предприятие по смисъла на Закона за държавните помощи) и за всички субекти, с които той образува едно и също предприятие, включително максималният размер на предоставените му средства от процедурата не може да надвишава 200 000 евро за период от три бюджетни години.

При изпълнението на своите проекти, общините-кандидати следва да имат предвид, че при режим „минимална помощ“ всички използвани стойности са в брутно изражение - преди приспадането на данъци и други такси. Минималните помощи, които се предоставят на няколко части, се сконтират към техния размер към момента на предоставяне. Допустимите разходи се сконтират до тяхната стойност към момента на предоставяне на помощта. Лихвеният процент, който се използва за сконтиране, е сконтовият процент, приложим към момента на предоставяне на помощта, в съответствие с чл. 3, ал. 6 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г.

Съгласно чл. 3, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, помощта de minimis се смята за отпусната в момента, когато законното право да получи помощта е предоставено на предприятието, съгласно приложимия национален правен режим, независимо от датата на плащане на помощта de minimis на предприятието.

За да се изчисли дали не е надхвърлен прагът от 200 000 евро за съответното предприятие, се формира сбор от (1) максималния размер на средствата Процедурата, предоставени на кандидата (собственика на обекта, извършващ стопанска дейност) и (2) всички други получени от него минимални помощи на територията на Република България за последните три бюджетни години и от предприятията, с които то образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013.

В случай на преобразуване на предприятието (вливане, сливане и/или разделяне), размерът на средствата, които могат да бъдат предоставени под формата на минимална помощ на предприятието (собственика на обекта, извършващ стопанска дейност), се определя и при спазване на чл. 3, параграф 8 и 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013. Съгласно чл. 3, параграф 8 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, в случай на сливания или придобивания, всички предходни помощи de minimis, предоставяни на някое от сливащите се предприятия, се вземат под внимание при определяне на това дали дадена нова помощ de minimis, отпусната на новото предприятие или на придобиващото предприятие, не води до превишаване на съответния таван. Помощта de minimis, предоставена законно преди сливането или придобиването, остава правомерна. Съгласно чл. 3, параграф 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, ако дадено предприятие се разделя на две или повече отделни предприятия, помощта de minimis, отпусната преди разделянето, се предоставя на предприятието, което се е възползвало от нея, като по принцип това е предприятието, поемащо дейностите, за които е била използвана помощта de minimis. Ако такова предоставяне не е възможно, помощта de minimis се разпределя пропорционално на базата на счетоводната стойност на собствения капитал на новите предприятия към действителната дата на разделянето.

В случай че предприятието (собственикът на обекта, извършващ стопанска дейност) и/или субектите, с които то образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013, са получавали друга минимална помощ, минимална помощ от процедурата може да бъде предоставена само за остатъка от сумата, до достигането на тавана, посочен в чл. 3, пар. 2, а именно 200 000 евро, определен за период от три бюджетни години. Този таван се прилага независимо от формата на помощта „de minimis“ или от преследваната цел и без значение дали предоставената помощ се финансира изцяло или частично със средства, произхождащи от Съюза.

Общините-кандидати ще трябва да изискват от предприятията (собственици на обекта, извършващи стопанска дейност) да им представят декларации, съдържаща информация относно получаването на други минимални помощи, спрямо които се прилага Регламент (ЕС)

№ 1407/2013 или други регламенти за минимални помощ, през двете предшестващи бюджетни години и през текущата бюджетна година, както и относно получаването на други държавни помощи (декларация за минимални и държавни помощи). Образецът на декларация за минимални и държавни помощи, който се предоставя от съответната община-кандидат на собствениците на самостоятелни обекти, извършващи стопанска дейност, е налична на интернет страницата на Министерство на финансите, в частта ѝ относно държавните помощи (<http://stateaid.minfin.bg/bg/page/7>). В декларацията следва да бъде включена и информация относно всички предприятия, с които предприятието (собственик на обекта, извършващ стопанска дейност) поддържа взаимоотношения по смисъла на чл. 2, пар. 2 и чл. 3, пар. 8 и 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Общината-кандидат, при необходимост, осъществява контакт с други посочени в декларацията за минимални и държавни помощи администратори на помощ, с цел да събере необходимата информация, която да ѝ гарантира спазване на изчисленията на чл. 5, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно че с предоставянето на новата минимална помощ по процедурата няма да се надвиши най-високият приложим интензитет на помощта или размер на помощта, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с регламент за групово освобождаване или с решение на ЕК.

Съгласно чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, минималната помощ в размер до 200 000 евро може да се кумулира с минимална помощ по Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес, до установения в него таван (500 000 евро). Минималната помощ може да се кумулира с минимална помощ, предоставяна съгласно други регламенти за помощ *de minimis* (като минимални помощи в сектора на рибарството и аквакултурите и в селскостопанския сектор), до тавана от 200 000 евро, определен в Регламент (ЕС) № 1407/2013.

С цел осъществяване на контрол, общината-кандидат може да използва комбиниран подход за проверка на верността на декларираните от собствениците данни:

- посредством проверка в публичния модул на Информационна система „Регистър на минималните помощи“ (<http://minimis.minfin.bg/Default.aspx>);
- справка в Търговския регистър (за посочените в декларацията търговски дружества) по отношение на всички условия на чл. 2, пар. 2 и чл. 3, пар. 8 и 9 от Регламент 1407/2013;
- справка в други регистри (например регистрите, водени съгласно чл. 54а, ал. 1 от Закона за общинската собственост и чл. 35 от Правилник за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала).

Общините-кандидати следва да имат предвид, че извън приложното поле на Регламент (ЕС) № 1407/2013 попадат и помощи, предоставяни на предприятия, извършващи дейности в областта на рибарството и аквакултурите, в сектора на първично производство на селскостопански продукти, както и в други сектори, посочени в чл. 1, параграф 1 на регламента. Когато собственик на самостоятелен обект упражнява дейност в секторите, описани в чл. 1, параграф 1 букви „а“, „б“ или „в“ от Регламент (ЕС) № 1407/2013, както и в един или повече от секторите или дейностите, обхванати от този регламент, регламентът се прилага спрямо помощта, предоставяна за съответните един или повече сектори или дейности, при условие че бъде гарантирано по подходящ начин и посредством подходящи

средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори не се ползват от помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013. При невъзможност това условие, уредено в чл. 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, да бъде спазено, собствениците на самостоятелни обекти, които извършват стопанска дейност, не могат да бъдат подпомогнати от процедурата. Собствениците декларират пред съответната община-кандидат в декларацията за минимални и държавни помощи посочените обстоятелства. Общините-кандидати могат да изискват по своя преценка допълнителни документи (например извадка от счетоводната система, използван метод за счетоводната отчетност или др.), които биха им послужили да преценят дали по отношение на собственика са спазени изискванията по чл. 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Минималната помощ за всеки собственик на самостоятелен обект, извършващ стопанска дейност, се изчислява на базата на притежаван процент идеални части от общите части на сградата – за всяка извършена дейност по общите части на сградата (като например разходи за проектиране, СМР на инсталацията, надзор и др.) и на базата на стойността на Минималната помощ се предоставя от общините-кандидати с акт за предоставяне, издаван по реда на Закона за държавните помощи. В изпълнение на Регламент (ЕС) № 1407/2013 и разпоредбите на Закона за държавните помощи, общините-кандидати като администратори на помощи са длъжни да информират всеки собственик на самостоятелен обект, който получава минимална помощ, за вида, размера на помощта (изразен като брутен еквивалент на помощта) и за нейния минимален характер, с посочване на наименованието на Регламент (ЕС) № 1407/2013 и данните за публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз, както и за произтичащите от получаването на помощта задължения за получателя на помощ. Информацията трябва да бъде включена в акта за предоставяне на помощта или да бъде предоставена на получателя на помощта в 14-дневен срок от издаването на акта.

При спазване на чл. 36, ал. 1 от Закона за държавните помощи, общините-кандидати, в качеството им на администратори на помощ, са длъжни във всеки акт за предоставяне на минимална помощ да определят правилата за прилагане на условията за нейното предоставяне и за контрол, както и механизъм за установяване на неправомерно получена минимална помощ. Правилата за прилагане на условията за предоставяне и за контрол на помощта съдържат и информация за начина за проверка на наличието и изпълнението на приложимите критерии от актовете, оправдаващи съвместимостта, както и на информационните източници, въз основа на които се прави проверката. Механизмът и правилата за установяване на неправомерно получена минимална помощ следва да съдържат най-малко правила за установяване на основанието за неправомерност, идентификация на получателя на помощта, паричния еквивалент на неправомерно отпуснатата помощ, сума, подлежаща на възстановяване, включително дължимите лихви и датата на предоставяне.

8. Като администратор на минимална помощ общината-кандидат следва да информира министъра на финансите в срок до 3 работни дни от предоставяне на всяка помощ, попадаща в обхвата на Регламент (ЕС) 1407/2013, като въвежда електронни записи за отпуснатите от него минимални помощи в ИС „Регистър на минималните помощи“. Общините-кандидати, в качеството им на администратори на помощ са отговорни за пълнотата, верността и актуалността на предоставената информация относно отпуснатите минимални помощи.

9. При поискване от страна на Европейската комисия, държавата-членка я информира за предоставянето на минимални помощи. За изпълнение на това задължение, в срок до 15 работни дни от получаването на искането или в друг срок, ако такъв бъде изрично определен, администраторите на помощ (общините-кандидати, предоставящи минимална помощ по процедурата) предоставят на министъра на финансите цялата информация, която е необходима, за да се прецени дали са спазени условията за предоставяне на помощта, включително на ниво отделен проект и отделен получател.

10. Съгласно чл. 6, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 и чл. 19, ал. 3 от Закона за държавните помощи, всички документи, които са необходими, за да се установи спазването на всички условия, определени в този регламент, следва да се съхраняват от общината-кандидат за срок, не по-кратък от 10 години от датата, на което е предоставена последната индивидуална помощ по схемата за минимална помощ. При искане за достъп до информация за предоставените минимални помощи, съответната община-кандидат я предоставя на лица, определени от министъра на финансите или от Европейската комисия, във вида и в срока, указани в искането.

11. Предоставянето на минимална помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по минимални помощи, представлява неправомерно получена сума или неправомерно усвоени средства, което от своя страна е основание за нейното възстановяване. Уредба относно възстановяването на неправомерно получени минимални помощи се съдържа в Закона за държавните помощи и в правилника за прилагането му.

Разходите на кандидатите, които не са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи, не са допустими за финансиране от процедурата и няма да им бъдат възстановявани. Съблюдаването на правилата за допустимост на разходите е обект на проверка от ПУДООС на етап Допустимост на проектите.

За нарушаване на правилата за държавната помощ по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз на кандидатите се налагат финансови корекции.

ПУДООС си запазва правото да извършва проверки на място при Кандидата, с цел да гарантира спазването на нормативните изисквания в областта на държавните помощи. В случай че се установят нарушения и неправомерно отпускане на държавни помощи, съответно на минимални помощи от страна на кандидата, последният следва да осигури възстановяване на всички изплатени суми, ведно с лихва, определена по реда на приложимото законодателство за държавни помощи.

Допълнителна информация относно приложимото законодателство в областта на държавните помощи може да бъде открита на интернет страницата на Министерство на финансите (<http://stateaid.minfin.bg/>).ностите, изпълнявани в притежавания от него самостоятелен обект.

17. Оценка на качеството

- Проектът допринася за постигането на целта на Процедурата за намаляване замърсяването от ФПЧ - ДА/НЕ;

- Предвидените дейности по проекта са описани във формуляра за кандидатстване (посочени са доставките, услуги и/или строителството необходими за изпълнение на проекта, в т.ч. количествата и прогнозните цени) и са обвързани с целите на проектното предложение, т.е. изпълнението им ще осъществи целта на проекта – ДА/НЕ;

- Кандидатът е изчислил ефекта от спестените емисии в т/год. на предложените за финансиране мерки, като се е позовал на емисионни фактори (ЕФ) съгласно Ръководството за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (ЕМЕР/ЕЕА Air Pollutant Emission Inventory Guidebook 2019). В случай, че за дадена дейност в Ръководството отсъстват ЕФ и за изчисленията са използвани други емисионни фактори, те трябва да бъдат от авторитетен източник, който се посочва изрично - ДА/НЕ;

- Кандидатът е ранкирал предложените за финансиране мерки съобразно техния потенциал за спестените емисии в т/год., /неприложимо при мерки 3.1, 3.2 и соларни фотоволтаични панели/- ДА/НЕ;

- Кандидатът е ранкирал предложените за финансиране мерки съобразно тяхната ефективност в тона спестени емисии/1000 лева – ДА/НЕ;

- За проекта има положително становище от ресорна дирекция към МОСВ, включително за ефекта от спестените емисии в т/год. на предложените за финансиране мерки – ДА/НЕ;

- Планът за външно възлагане е реалистичен и съобразен с изискванията на Процедурата – ДА/НЕ;

Определеният от Кандидата график за възлагане на поръчките (Планът за външно възлагане) е реалистичен, когато включва времето за подготовка, включително на документацията, както и времето за провеждане на възлагането, включително за получаване на заявления за участие или на оферти, работа на комисията и сключване на договора.

- Графикът за изпълнение на дейностите по проекта е реалистичен и съобразен с плана за външно възлагане – ДА/НЕ;

Графикът е реалистичен, когато предвидените работи са съобразени с ресурсите, с които разполага Кандидата за тяхното изпълнение – необходимата техника, работна ръка, срок за изработка, време за доставка, отговаря на срока за изпълнение, експертна обезпеченост или др. относими. Графикът е в рамките на срока за изпълнение на всички проектни предложения.

- Бюджетът на проектното предложение е попълнен съгласно средни/претеглени цени – ДА/НЕ.

18. Списък на необходими документи на етап кандидатстване

За отпускане на **безвъзмездна помощ от ПУДООС, Кандидатът подава**

Заявление /образец 1/ за всички проектни предложения (основен и резервни проекти), към което са приложени следните документи:

1. Декларация от Кандидата за целево изразходване на средства (образец 2) – за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
2. Декларация от Кандидата за липса на двойно финансиране (образец 3) - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
3. Съгласие за обработка на личните данни (образец 4) - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
4. Декларация от Кандидата, че всички общински сгради са с подменени отоплителни системи (образец 5) – за проектни предложения, попадащи в 1.3;

5. Декларация (образец 6) за извеждане от употреба/предаване за оползотворяване впоследствие на старите отоплителни устройства по ред и условия, определени от общината, за проектни предложения попадащи в 1.2 и 1.3.;
6. Декларация (образец 7), че новите отоплителни устройства, предмет на проекта, ще бъдат използвани най-малко до изтичане на период от 2 години от датата на подмяна на старите отоплителни устройства на твърдо гориво и съобразно гаранционния им срок, за проектни предложения, попадащи в 1.2 и 1.3.;
7. Декларация (образец 8), към датата на подаване на заявлението, не е физически завършен или изцяло осъществен;
8. Декларация за минимални и държавни помощи (образец 9), които се предоставят от съответната община-Кандидат на собствениците на самостоятелни обекти, извършващи стопанска дейност. Декларацията е налична на интернет страницата на Министерство на финансите, в частта й относно държавните помощи (<http://stateaid.minfin.bg/bg/page/7>). В декларацията следва да бъде включена и информация относно всички предприятия, с които предприятието (собственик на обекта, извършващ стопанска дейност) поддържа взаимоотношения по смисъла на чл. 2, пар. 2 и чл. 3, пар. 8 и 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013;
9. Проект в работна или техническа фаза, съгласуван и одобрен по реда на ЗУТ - за проектни предложения, попадащи в 1.1. 1.2., 1.3. и 1.4.2. (където е приложимо);
10. Документ за оценка на съответствие на проекта съгласно ЗУТ (където е приложимо);
11. Разрешение за строеж съгласно изискванията на ЗУТ (където е приложимо);
12. Линеен график за реализация на проекта - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
13. Подробна количествено – стойностна сметка, съответстваща на проекта и подписана от проектанта и възложителя на обекта в оригинал - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
14. Документ за собственост на терена, за учредено право на строеж и/или за право да се строи в чужд имот - за проектни предложения, попадащи в 1.1., 1.2., 1.3. и 1.4.2.;
15. Подробен устройствен план – /парцеларен план, ПРЗ, ПР и/или др. и заповед/решение за одобряване на плана (където е приложимо);
16. Решение на Общинския съвет за кандидатстване за финансиране на проекта от ПУДООС - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
17. Общинска програма за Подобряване качеството на атмосферния въздух - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
18. Годишен отчет за изпълнение на общинската програма за ПКАВ - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
19. Писмено (положително) становище за условията по присъединяването, издадено от разпределителното дружество за проектни предложения, попадащи в 1.2. и 1.3.;

20. Становище или Договор с разпределителното дружество и съгласуван с дружеството проект - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);

21. Да се съгласуват инвестиционните намерения и проекти с местното топлофикационно дружество.

Забележка: Всички представени копия от изискуемите документи е необходимо да бъдат заверени „Вярно с оригинала“ и подписани от представител на Кандидата.

19. Изисквания при изготвяне на заявлението

Заглавие на проекта

Заглавието на проекта следва да съответства на наименованието на обекта, съгласно представените основен и резервен списък, ранкирани по приоритетност от Кандидата, съобразно техния потенциал за спестените емисии т/год.

За да се избегне риска от неизползване на финансовия ресурс се въвежда допълнително условие, кандидатите да представят основен и резервен списък с проекти, ранкирани по приоритетност, съобразно техния потенциал за спестените емисии т/год.

Всеки Кандидат, следва да приоритизира мерките, с които ще кандидатства, като концепцията за най-кратък срок бъде приложена и отчитайки технически необходимото време за инициране, администриране, прилагане и даване на резултат от мярката.

Вносител на заявлението

Посочва се наименованието, адреса на вносителя на заявлението, правния статут, телефон и факс, името и длъжността на ръководителя на организацията.

Данни за участниците в инвестиционния процес:

- Възложител/инвеститор;
- Проектант;
- Строител/изпълнител;
- Организация, която ще експлоатира обекта.

Сфера на влияние по компоненти

Посочва се информацията относно компонентите, върху които проектът оказва влияние за подобряване на околната среда.

Цели и обосновка на проекта

Посочват се:

- Целите на проекта;
- Целите на дейността. Формулирането им трябва да се отнасят до подобряване на състоянието на околната среда в резултат на реализирането на проекта;
 - Времевият обхват за пълното постигане на екологичната цел на предлаганата дейност е съобразен с изискването дейностите да се изпълнят в срок;
 - Актуалните съществуващи опасности за околната среда, които ще бъдат ликвидирани или ограничени в резултат на реализирането на проекта, като са посочени спестените емисии т/год. в проекта.

Техническо описание на проекта:

Описва се:

- Използваната или предлагана технология и главните технически параметри на съоръжението, инсталацията, превозното средство и др.;
- В случаите, когато средствата са предназначени изцяло или частично за закупуване на съоръжения или оборудване, се посочва пълният им списък.

Ползи за опазване на околната среда

- Посочват се количеството на спестените емисии в т/год.

График за реализация на проекта

- Представя се реалистичен график за изпълнение на проекта.

Графикът е реалистичен, когато предвидените работи са съобразени с ресурсите, с които разполага Кандидата за тяхното изпълнение – необходимата техника, работна ръка, срок за изработка, време за доставка, отговаря на срока за изпълнение, експертна обезпеченост или др. отнормими. Графикът е в рамките на срока за изпълнение на всички проектни предложения.

Количествено-стойностна сметка

Представя се подробна количествено – стойностна сметка съгласно Таблица № 2 в Заявлението, подписана от проектанта и възложителя на обекта в оригинал.

В количествено – стойностната сметка се включват само преки разходи /СМР/ за изпълнението на проекта /без разходи за проектиране, авторски и строителен надзор, управление на проекта, проучвания, обследвания и други специализирани услуги, подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки за избор на изпълнител, непредвидени разходи, зимно строителство, временно строителство – база на строителя, временни огради, временни пътища и др./.

Източници за финансиране

Данни за всички източници на финансиране на проекта се представят съгласно Таблица № 3 в Заявлението, като участието на Кандидата се посочва в ред „Собствени средства“.

Декларации по образец

Декларациите се изготвят съгласно образци към Заявлението.

Проект в техническа или работна фаза

Съдържанието на проекта да е съгласно Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържание на инвестиционните проекти, включително проектно сметна документация с подробни и помощни количествени сметки, съответстващи на графичната част на проекта.

Общи указания:

Файловете на документите, които се изисква следва да бъдат представени в оригинал на хартиен и електронен носител във формат *.pdf в деловодството на ПУДООС.

Попълването на формуляра за кандидатстване да е съгласно Указанията към Насоките за кандидатстване.

20. Краен срок за подаване на проектните предложения, съгласно Покана.

21. Адрес за подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения – деловодството на ПУДООС, адрес гр. София, ул. „Триадница“ №4

22. Допълнителна информация :

Кандидатите по процедурата могат да искат разяснения по насоките за кандидатстване, в частта „условия за кандидатстване“ в срок до три седмици преди крайния срок за подаване на проектното предложение, като изпращат въпроси по електронна поща на адрес webmaster@pudoos.bg

23. Приложения към Условието за кандидатстване:

- 1.1. Заявление /образец 1/ за всички проектни предложения (основен и резервни проекти), към което са приложени следните документи:
- 1.2. Декларация от Кандидата за целево изразходване на средства (образец 2) – за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
- 1.3. Декларация от Кандидата за липса на двойно финансиране (образец 3) - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
- 1.4. Съгласие за обработка на личните данни (образец 4) - за всички проектни предложения (основен и резервни проекти);
- 1.5. Декларация от Кандидата, че всички общински сгради са с подменени отоплителни системи (образец 5) – за проектни предложения, попадащи в мярка 1.3.;
- 1.6. Декларация (образец 6) за извеждане от употреба/предаване за оползотворяване впоследствие на старите отоплителни устройства по ред и условия, определени от общината - за проектни предложения, попадащи в мярка 1.2 и 1.3;
- 1.7. Декларация (образец 7) от Кандидата, че новите отоплителни устройства ще бъде използвани най-малко до изтичане на период от 2 години от датата на подмяна на старите отоплителни устройства на твърдо гориво и съобразно гаранционния им срок – за проектни предложения, попадащи в мярка 1.3.;
- 1.8. Декларация (образец 8), към датата на подаване на заявлението, не е физически завършен или изцяло осъществен – за проектни предложения;
- 1.9. Декларация (образец 9) за минималните и държавни помощи – за проектни предложения;
- 1.10. Приложение № 2 Инструмент за изчисление на спестени емисии $ФПЧ_{10}$ от подмяна на отоплителни уреди и инсталации за резултат от изпълнението на проект по Процедурата – за проектни предложения, попадащи в мярка 1.2 и 1.3;
- 1.11. Приложение № 3 Специфични технически параметри, на които следва да отговарят заменените отоплителни устройства, използващи като гориво дървесна биомаса (вкл. пелети), електричество – за проектни предложения, попадащи в мярка 1.2 и 1.3;
- 1.12. Приложение № 4 Описание на проектно предложение по мярка „Закупуване на електрически превозни средства с цел подмяна и модернизиране на подвижния състав на средствата за масов градски транспорт на територията на съответната община“

**Заличено съгласно
чл. 2 от ЗЗЛД**

